

Kácsor Zsolt

Útmutató haldoklóknak

Nyisd ki a szemed és nézz körül. Láss fehér plafont. Hallj nyöszörgést, krárogást és sóhajtozást, orrodba fertőtlenítőszer szaga szűrjön. Csuklód legyen az ágyadhoz kikötve, csorogjon beléd infúzió. Könyörögj, hogy oldozzanak el, s reménykedj benne, hogy megteszik. Száradjon ki a szád, és a szívedet szorítsa össze rettegés.

Sírj, sírj, sírj.

Látogassanak meg gyermekeid és unokáid. Hagyd, hogy közelebb hajoljanak hozzád, s figyeld meg, a szagodtól milyen gyorsan hőkölnék hátra. Hozzanak neked narancslevet, de ne igyál belőle. Gyanakodj, hogy itt fognak hagyni örökre. Rimánkodj nekik, hogy vigyenek haza, kiabáld azt, hogy édesanyám, édesanyám, segíts rajtam, édesanyám. Jusson eszedbe, hogy édesanyád ötven éve halott. Sírj, sírj, sírj – menj a többiek idegeire. Ájulj el, majd térj magadhoz. Érezz kínzó szomjúságot, tapadjon össze a szád, és ha este pelenkát húznak rád, jajgass.

Ne tudj aludni.

Ha mégis sikerülne, álmodban épüljön fel az a régi ház, ahol születél. Nézd a tetőn azokat a tenyéryni lyukakat – egy álmosító vasárnap délután unalmodban onnét verted le a cserepeket kővel, édesanyád elfenekelt utána. Nézz be a szobába is, a sarokban ott áll az a nagy, tükrös szekrény megint. Attól nagyon féltél éjszákánként. Azt kiabáltad mindig, hogy édesanyám, édesanyám, kijön az ördög a tükörből, édesanyám. Látogassanak meg gyermekeid és unokáid. Akármit mondanak, vágd a képükbe, hogy hazudnak. Álmodban az öreg ház konyhájában láss újra mosdótálat, sparheltet és hokedlit. Érezd a nyár szagát, és álmodd azt, hogy otthon a fazékban kelkáposzta fő. Menj ki a kertbe, és nézd meg a barackfádat: bénultan csüng a fél oldala. A felnőttek azt mondták neked, hogy éjszaka gutaütést kapott a barackfa – de ne higgy nekik.

Legyél okosabb, mint ők.

Ha reggel meglátogatnak gyermekeid és unokáid, kérdezd meg tőlük, hogy kicsodák. Ha elsírják magukat, sírd el magad te is. Mondj le magadról. Menj az idegeikre, sértődj meg. Érezd kínzó szomjúságot, tapadjon össze a szád. Ne legyen étvágyad. Ha eszel, nyelj félre. Köhögj és fulladozz. Csinálj magad alá, és tórd el, hogy meztelenre vetkőztetve megmosdassanak. Kérdezd meg tőlük, hogy miért nyúlnak hozzád, de a válaszukat meg ne halld. Nyöszörögj, hogy engedjenek haza, és reménykedj benne, hogy megteszik. Sírj, sírj, sírj, és a föléd hajló árnyalakról ne tudd eldönteni, hogy kicsoda. Jusson eszedbe az a régi

barackfa, kérdezd meg gyermekeidet, megvan-e még, beszélj értelmetlenül, és ha este pelenkát húznak rád, jajgass.

Álmodj.

Másnap reggel nyisd ki a szemedet, és könnyebbülj meg: hitesd el magaddal egy percre, hogy minden rendbe jön. Emeld föl a fejedet, és csillogjon élénken a tekinteted. Ha meglátogatnak gyermekeid és unokáid, kelts bennük reményt. Igyál egy kortyot a narancslevükből, és csinálj úgy, mintha jobban lennél. Ha az örömtől elsírják magukat, sírd el magad te is. Veszekedj, hogy oldozzanak el, reménykedj, hogy megteszik. Nézz ki az ablakon, és csodálkozz rá a ragyogó égre.

Jajgass.

A föléd hajló árnyalokról képzeld azt, hogy az édesapád, majd jusson eszedbe, hogy édesapád több mint hatvan éve a Don-kanyarban maradt. Kiabáld azt, hogy a tíz körmöddel kaparnád ki a föld alól. Akkor láttad utoljára, amikor elcipelte a családot fényképészhez, pedig te strandra akartál menni. Az volt az utolsó kép, amelyen együtt vagytok még mindannyian: édesanyád, édesapád, a két testvéred és te. Jusson eszedbe az a régi fénykép, és kérdezd meg gyermekeidet, megvan-e még. Mondd azt, hogy strandra akarsz menni, és nem a fényképészhez, beszélj értelmetlenül, és ha este pelenkát húznak rád, jajgass.

Sértődj meg.

Száradjon ki a szád, és a szívedet szorítsa össze rettegés. Legyél nagyon erőtlen. Éjszaka nézz bele a nagy, tükrös szekrénybe újra, és rémülj meg az ördögtől megint. Édesanyám, segíts. Sikoltozz. Szobatársaidat ne hagyd aludni. Addig nyöszörögj, míg el nem éred, hogy kitoljanak ággal együtt a folyosóra. Rémülj meg és fenyegezd meg az ápolókat. Jusson eszedbe az a régi barackfa, és kérdezd meg őket, megvan-e még. Szavaidat visszhangosan verje vissza az üres folyosó. Nézz ki a nyitott ablakon, s bámuld sokáig a felhőtlen, éjszakai eget. Hallj tücsökciripelést, és jusson eszedbe a falu határában pipacsoktól vöröslő, hatalmas mező. Álldogálj megint az otthoni kertben, a földből húzz ki egy zöldhagymát, gyönyörködj a színében, és kérdezd meg az édesanyádtól, hogy miképpen lehet hófehér, ami a fekete földből kijön.

Emlékezz.

Gondolj arra, hogy amikor édesapádat utoljára láttad, strandra akartál menni, és nem hagytak. A fényképész felé menet édesapád úgy vonszolt maga után, mint egy sivalkodó zsákot. Fél év múlva halott volt, de te egész életedben hazavártad. Kiabáld azt, hogy a tíz körmöddel kaparnád ki a föld alól, és sírj, sírj, sírj – szavaidat visszhangosan verje vissza az üres folyosó. Menj ki a kertbe, és nézd meg a barackfádat: bénultan csüng a fél oldala. A felnőttek azt mondták neked, hogy éjszaka gutaütést kapott a barackfa – de ne higgy nekik. Ha reggel meglátogatnak gyermekeid és unokáid, kérdezd meg tőlük, hogy kicsodák. Panaszkodj, hogy éjszakára kitoltak a folyosóra és magadra hagytak. Hallgasd végig, hogy gyermekeid az ápolókkal üvöltöznek, majd kérdezd meg tőlük, hogy kicsodák.

Rimánkodj.

Egy-egy pillanatra tisztuljon ki a tudatod, és hidd el, hogy minden rendbe jön. A szomszédos ágyon fekvő embertől kérdezd meg, hogy hányadika van,

légy érdeklődő, és ülj föl. Okozz meglepetést. Mondd azt, hogy föl akarsz kelni, oldozzanak el. Lélegezz, vágyakozz, tarts lépést az igyekvő halállal. Ismételd el többször, hogy nem vagyok bűnöző, nem vagyok bűnöző, ne tartsanak engem lekötözve. Szépen kérem, oldozzanak el. Ha reggel meglátogatnak gyermekeid és unokáid, kérdezd meg tőlük, hogy miért nem segítenek neked a szabadulásban. Nézz a szemükbe, és ne hidd el egyetlen szavukat sem. Beszélj a lelkükre. Mondd azt, hogy örömmel megyek haza. Ha elsírják magukat, sírd el magad te is.

Rettegj.

Hesseged el magadtól a gondolatot, hogy a halálos ágyadon fekszel. Tapogasd meg a sárgás lepedőt, és hitetlenkedve csóváld a fejed: íme, ilyen hát egy halálos ágy, ilyen ócska, gyűrött és bűdös. Jusson eszedbe édesapád a Donnál, neki ott vajon miféle nyugvóhely jutott – sírj, sírj, sírj. Ne akarj élni, és átkozz el mindenkint, aki él. Könyörögj az Istenhez, hogy mihamarabb szabadítson meg téged innen. Érezz büntudatot miatta, hogy nem jártál gyakrabban templomba. Ha meglátogatnak gyermekeid és unokáid, tedd őket felelőssé. Kiabáld azt, hogy nem hagytak téged a magad kedve szerint élni.

Kiabálj.

Mondj le magadról. Ne legyen étvágyad. Ha eszel, nyelj félre. Köhögj és fulladozz. Csinálj magad alá, és túrd el, hogy meztelenre vetkőztetve megmosdassanak. Álmodban nézz be a régi házba, mennyire szeretted a szagát. A felmosószer illata elkeveredett benne az ebéd gőzével. A felnőtteknek mindig felnőtt szaga volt, nem értetted, hogy mitől, csak később jöttél rá, hogy a dohányfüsttől. Édesapád ebéd után rágyújtott, és sokáig nem értetted, hogy neked miért nem volt szabad, ami neki annyira jó. Ismételd el többször, hogy nem vagyok bűnöző, nem vagyok bűnöző, ne tartsanak engem lekötözve. Szépen kérem, oldozzanak el.

Imádkozz.

Hallj nyöszörgést, krakogást és sóhajtozást, orrodba fertőtlenítőszer szaga szúrjon. Vasárnap a teremben egy pap járjon ágyról ágyra és a feltámadásról prédikáljon. Amikor melléd ül, hallgasd végig figyelmesen, és könnyebbülj meg. Hidd el minden szavát, és amikor azt mondja neked, hogy ne félj, testvérem, mert bizony kiragyog a győzedelmes, örök élet a sötét halálból, kérdezd meg tőle: miképpen lehet hófehér, ami a fekete földből kijön. Nyöszörögj, hogy engedjen haza, és reménykedj benne, hogy megteszi. Édesanyám, segíts. Ha este pelenkát húznak rád, jajgass.

Vágyakozz.

Nyisd ki a szemed és nézz körül. Láss fehér plafont. Hallj tücsökciripelést, és jusson eszedbe a falu határában pipacsoktól vöröslő, hatalmas mező. Köhögj és fulladozz, legyél nagyon erőtlen. Látogassanak meg gyermekeid és unokáid. Akármit mondanak, vágd a képükbe, hogy hazudnak. Menj ki a kertbe, és nézd meg a barackfádat: benuktan csüng a fél oldala. Tapogasd meg a sárgás lepedőt, és hitetlenkedve csóváld a fejed: íme, hát ilyen egy halálos ágy, ilyen ócska, gyűrött és bűdös. Jusson eszedbe az utolsó kép, amelyen együtt van még az egész család: édesanyád, édesapád, a két testvéred és te. Érezd a nyár szagát, és álmodd azt, hogy otthon a fazékban kelkáposzta fő.

Állj ellen.

Ne akard a gyógyszereket bevenni, és tépd ki magadból az infúziót. Ha vizsgálnak, ne akard, hogy meggyógyítsanak. Ne akarj hazamenni, ne akarj álmodni, ne akarj lélegezni. Mondj le magadról. Szépen kérem, oldozzanak el. Ne akarj lenni, ne akarj nem lenni, ne akarj akarni. Süppedj magadba. Ha meglátogatnak gyermekeid és unokáid, nézz ki az ablakon, és bámuld a ragyogó eget. Narancslevükből ne igyál, gyanakodj, hogy itt akarnak hagyni örökre. Orrodba fertőtlenítőszer szaga szűrjön. Hesseged el magadtól a gondolatot, hogy a halálos ágyadon fekszel. Csinálj magad alá, és tórd el, hogy meztelenre vetkőztetve megmosdassanak.

Oldozzanak el.

Hétköznap reggel engedjenek haza, és hidd el, hogy minden rendbe jön. A szomszédos ágyon fekvő embertől kérdezd meg, hogy hányadika van, légy érdeklődő, és ülj föl. Okozz meglepetést. Ha jönnek érted gyermekeid és unokáid, légy velük barátságos. Mentő vigyen haza. Fektessenek az otthoni ágyadra. Ne akard többé a gyógyszereket bevenni. Jusson eszedbe az a régi fénykép, és kérdezd meg gyermekeidet, megvan-e még. Mondd azt, hogy strandra akarsz menni, nem fényképészhez, beszélj értelmetlenül, és ha este pelenkát húznak rád, jajgass. Álmodban nézd a tetőn azokat a tenyérnyi lyukakat – egy álmosító vasárnap délután unalmadban onnét verted le a cserepeket kővel. Nézz be a szobába is, a sarokban ott áll az a nagy, tükrös szekrény megint.

Lélegezz.

Veszítsd el az eszméleted, és ne térj magadhoz. Zihálj órákon át, zihálj nyitott, teli szájjal, és lassan merevedjen görcsbe a tested. Tartsd nyitva a szemhéjadat, tekinteted legyen fénytelen.

Hagyjanak magadra.

Gyermekeid és unokáid menjenek ki a szobádból, ne merjenek visszanézni. Maradj végleg egyedül. A föléd hajló árnyalakról ne tudd eldönteni, hogy kicsoda.

Távolodj.

Hallj tücsökciripelést, és jusson eszedbe a falu határában pipacsoktól vöröslő, hatalmas mező. Édesanyám, kijön az ördög a tükörből, édesanyám, segíts. Szépen kérem.

Oldozzanak el.